

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

4^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 25 Νοεμβρίου 2022 με την εξής σύνθεση:
Βασιλική Καραδήμα Πρόεδρος, Μαργαρίτα Κανάβα Εισηγήτρια και Αγγελική Πουλοπούλου Μέλη.

Για να εξετάσει την από 17.10.2022 Προδικαστική Προσφυγή, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΕΑΔΗΣΥ 1453/19.10.2022 του προσφεύγοντος οικονομικού φορέα «...» (εφεξής ο «προσφεύγων»), που κατοικοεδρεύει στη ..., οδός ..., αριθμ. ...

Κατά της (εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα και κατά της υπ' αριθμ. 426/28.09.2022 απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής περί έγκρισης του υπ' αριθμ. 4/8.09.2022 Πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού και ανάδειξης προσωρινού αναδόχου (εφεξής η «προσβαλλόμενη»).

Με την προδικαστική προσφυγή του ο προσφεύγων αιτείται να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, κατά το σκέλος που κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά και ανακηρύσσεται προσωρινός ανάδοχος η ένωση οικονομικών φορέων «...».

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής έχει καταβληθεί παράβολο κατά το άρθρο 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ.1 και 2 του Π.Δ. 39/2017, συνολικού ποσού 600 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ..., την από 17.10.2022 πληρωμή στην ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ και την εκτύπωση από την σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών περί αυτόματης δέσμευσης), το οποίο και υπολογίζεται με βάση την προϋπολογιζόμενη δαπάνη της σύμβασης, σχετικά με την οποία ασκείται η προδικαστική προσφυγή, ήτοι 48.148,74€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.

2. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή με τη με αριθμ. πρωτ. .../27.12.2021 Διακήρυξη προκήρυξε δημόσιο ανοικτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό με αντικείμενο «Μελέτη Οδικού», με κριτήριο κατακύρωσης της πλέον συμφέρουσας, από οικονομική άποψη, προσφοράς βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής. Το δε πλήρες κείμενο της διακήρυξης καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων στις 28.12.2021 με ΑΔΑΜ ..., καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου έλαβε αύξοντα αριθμό Ως εκ τούτου, ο επίδικος διαγωνισμός που προκήρυξε η αναθέτουσα αρχή ενόψει του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016.

3. Επειδή, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα καθόσον κατατέθηκε στις 17.10.2022 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στις 6.10.2022, και εν γένει παραδεκτά.

4. Επειδή, στο υπό κρίση διαγωνισμό έλαβαν μέρος δύο οικονομικοί φορείς, ήτοι ο προσφεύγων και η ένωση οικονομικών φορέων «...». Με την υπ' αριθμ. 61/2022 απόφαση της αναθέτουσας αρχής αμφότερες οι προσφορές κρίθηκαν τεχνικά αποδεκτές και έλαβαν βαθμολογία 61,31 ο προσφεύγων και 61,87 η ένωση οικονομικών φορέων «...», εν συνεχεία δε, με την υπ' αριθμ. 166/2022 απόφαση της αναθέτουσας αρχής ανακηρύχθηκε προσωρινός ανάδοχος η ένωση οικονομικών φορέων «...», με οικονομική προσφορά ύψους 18.881,85€ ενώ η οικονομική προσφορά του προσφεύγοντος ανέρχεται σε 43.125€. Κατόπιν άσκησης της με ΓΑΚ 698/2022 προδικαστικής προσφυγής, με την υπ' αριθμ. 965/2022 απόφαση της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. ακυρώθηκε η υπ' αριθμ. 166/2022 απόφαση της αναθέτουσας αρχής, κατά το σκέλος που δεν κλήθηκε κατ' άρθρον 88 παρ. 5α του ν. 4412/2016 η προαναφερόμενη ένωση να παράσχει εξηγήσεις ως προς την οικονομική της προσφορά και αναπέμφθηκε η υπόθεση στην αναθέτουσα αρχή προκειμένου να πράξει τα νόμιμα. Σε συμμόρφωση με την υπ' αριθμ. 965/2022 απόφαση της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ., η αναθέτουσα αρχή κάλεσε την

Αριθμός απόφασης: 1718 /2022

5.07.2022 την ένωση οικονομικών φορέων «....» να διευκρινίσει την οικονομική της προσφορά, η εν λόγω δε ένωση την 22.07.2022 απέστειλε τις σχετικές εξηγήσεις. Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 4/8.09.2022 Πρακτικό, « [...] Η Ε.Δ. αξιολόγησε τις παρεχόμενες εξηγήσεις της σύμπραξης γραφείων μελετών και διαπίστωσε ότι αυτές εξηγούν με επαρκή και τεκμηριωμένο τρόπο το χαμηλό επίπεδο τιμής [...]». Με την προσβαλλόμενη απόφαση εγκρίθηκε το ως άνω Πρακτικό και ανακηρύχθηκε η ένωση οικονομικών φορέων «...» προσωρινός ανάδοχος του διαγωνισμού.

5. Επειδή ο προσφεύγων, ως προσφέρων του εν θέματι διαγωνισμού, του οποίου η προσφορά κρίθηκε αποδεκτή και κατατάχτηκε δεύτερος σε σειρά μειοδοσίας, θεμελιώνει έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της προσβαλλόμενης ως βλαπτόμενος, ως προς το μέρος που αφορά στην αποδοχή της προσφοράς της προαναφερόμενης ένωσης οικονομικών φορέων, ερειδόμενο στη ζημία του από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτου στον διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της προσφοράς του (βλ. ΕΑ ΣΤΕ 1216/2006), επιδιώκοντας ευλόγως να του ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση.

6. Επειδή, το άρθρο 18 του Ν.4412/2016 " Δημόσιες Συμβάσεις Έργων Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 214/25/ΕΕ) (ΦΕΚ Α' 200/24.10.16) ορίζει ότι: «... 2. Κατά την εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπισθεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α'...».

7. Επειδή, το άρθρο 88 του ν. 4412/2016, όπως τελικώς διαμορφώθηκε με το άρθρο 32 του ν. 4782/2021 και ισχύει, εν προκειμένω, ορίζει ότι : « 1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την

κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. [...] 2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου, γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα, δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89, ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131, [...] 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 18 [...] 5α. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης.[...]». Σύμφωνα δε με την αιτιολογική έκθεση ως άνω άρθρου «Καθορίζεται ένα συνδυασμένο όριο έκπτωσης άνω του οποίου ο οικονομικός φορέας υποχρεούται μετά από πρόσκληση της αναθέτουσας

αρχής να υποβάλλει έγγραφες εξηγήσεις, τυχόν δε άρνησή του επάγεται την κήρυξη της προσφοράς του ως απαράδεκτης και καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Τα δε οικονομικά στοιχεία των εξηγήσεων που παραθέτει ο οικονομικός φορέας προς την αναθέτουσα αρχή αποτελούν δεσμευτική συμφωνία και τα εν λόγω στοιχεία δεν δύνανται να μεταβληθούν σε μεταγενέστερο χρόνο». Από τις ως άνω διατάξεις προκύπτει ότι, υπό το νέο νομικό πλαίσιο, θεσπίζεται το τεκμήριο της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, το οποίο είναι μαχητό και άρα η αναθέτουσα αρχή έχει δέσμια αρμοδιότητα να καλέσει τον οικονομικό φορέα, για την προσφορά του οποίου συντρέχει «καταρχάς» το εν λόγω τεκμήριο, προκειμένου να δώσει εξηγήσεις επί της προσφοράς του και, έτσι, να του δώσει τη δυνατότητα να ανατρέψει το σε βάρος του συντρέχον τεκμήριο. Εφαρμόζονται δε και σε αυτήν την περίπτωση κατά τα λοιπά οι διατάξεις του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 σχετικά με την παροχή εξηγήσεων από τους οικονομικούς φορείς και την αξιολόγηση αυτών από τις αναθέτουσες αρχές (βλ. και ΣΤΕ 1555/2022). Ως εκ τούτου, για την τεκμηρίωση της προσφερόμενης τιμής, οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να αποδείξουν με κάθε πρόσφορο τρόπο, και – ενδεικτικώς, αλλά όχι αποκλειστικώς – με αναφορά στα στοιχεία της παρ. 2 του άρθρου 88 Ν. 4412/2016 την σοβαρότητα και την φερεγγυότητα των προσφορών τους σε σχέση με την συγκεκριμένη υπό ανάθεση σύμβαση (βλ. ΔΕΕ C–568/13, 18.12.2014, Azienda Ospedaliero- Universitaria di Careggi-Firenze EU:C:2014:2466, σκ. 50, C-599/10, 29.03.2021, AE SAG ELV Slovensko κ.λπ., EU:C:2012:191, σκέψεις 29 και 30). Και ναι μεν τα στοιχεία του άρθρου 88 παρ. 2 του ν. 4412/2016 αναφέρονται ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, τούτο όμως, δεν σημαίνει ότι οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να τεκμηριώσουν την προσφερόμενη τιμή με στοιχεία κρίσιμα σε σχέση με την συγκεκριμένη σύμβαση, και όχι με την εν γένει επιχειρηματική τους δραστηριότητα ή με προηγούμενες διαγωνιστικές διαδικασίες (ΔΕΦΑΘ 120/2020). Περαιτέρω, ως έχει κριθεί νομολογιακά, η αναθέτουσα αρχή οφείλει, σε περίπτωση που διαπιστώσει αιτιολογημένα ότι τα στοιχεία και οι εκτιμήσεις του συμμετέχοντος δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα ή κλονίζονται σοβαρά, να απορρίψει την προσφορά (ΣΤΕ 2745/2019 και

απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 27.11.2001, C-285/99 και C-286/99, Lombardini και Mantovani, σκέψεις 82 και 83). Η αξιολόγηση της αναθέτουσας αρχής προφανώς πρέπει να λαμβάνει τα ανά περίπτωση προκύπτοντα στοιχεία ενώ δεν είναι δεσμευτικές οι όποιες γενικές κρίσεις π.χ. περί συνήθους ποσοστού έκπτωσης, περί αντίστοιχων πρότερων συμβάσεων της ίδιας αναθέτουσας αρχής σε ίδιο αντικείμενο, περί επιχειρηματικής απόφασης επέκτασης δραστηριοτήτων ή απόκτησης εμπειρίας κλπ.

8. Επειδή, το άρθρο 89 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «...2. Για την απόδειξη της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την περίπτωση δ΄ της παρ. 2 του άρθρου 88, ο προσφέρων προσκομίζει, εντός της τεθείσας προθεσμίας, τα παρακάτω: α) αναφορά στη Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΣΣΕ), στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι, και β) δικαιολογητικά, από τα οποία προκύπτουν οι νόμιμες αποδοχές των εργαζομένων και οι αντίστοιχες ασφαλιστικές εισφορές τους».

9. Επειδή, στους κρίσιμους για την εξέταση της υπό κρίση προσφυγής όρους της διακήρυξης προβλέπεται ότι : «...21.3 [...] Ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, τεκμαίρονται οικονομικές προσφορές που εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο. Για την αξιολόγηση των προσφορών που φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές εφαρμόζονται τα άρθρα 88 και 89 ν. 4412/2016. Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης [...]».

10. Επειδή, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση στερείται νόμιμης αιτιολογίας, καθώς αφενός μεν δεν περιλαμβάνει καμία αξιολόγηση ως προς το μη ασυνήθιστα χαμηλό ύψος της οικονομικής προσφοράς της ένωσης οικονομικών φορέων «...», αφετέρου διαπιστώνει

κατά γενικό και αόριστο τρόπο ότι οι εξηγήσεις του εν λόγω συμμετέχοντος δικαιολογούν το ύψος της οικονομικής του προσφοράς. Περαιτέρω, κατά τον προσφεύγοντα, μόνον η εμπειρία και τεχνογνωσία των μελετητών της προαναφερόμενης ένωσης οικονομικών φορέων δεν δικαιολογεί την ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά, εφόσον όλοι οι διαγωνιζόμενοι έχουν πολυετή εμπειρία, σε κάθε δε περίπτωση δεν έχει τηρηθεί η υποχρέωση προϋπολογισμού του ευλόγου κόστους παροχής των υπηρεσιών της. Επίσης, ο προσφεύγων προβάλλει ότι δεν έχουν υπολογιστεί στην οικονομική προσφορά της **εν λόγω** ένωσης κόστη συντήρησης, επισκευής, αναβάθμισης, διακρίβωσης και σύνδεσης του τεχνικού εξοπλισμού, ούτε λειτουργικά έξοδα καθώς και εύλογα κόστη για τη μετακίνηση και διαμονή των μελετητών είτε για την εκπόνηση των επιτόπου εργασιών της μελέτης, είτε για τυχόν απαιτούμενες συναντήσεις με την αναθέτουσα αρχή, ενώ δεν έχουν συμπεριληφθεί και τα κόστη των ήδη πραγματοποιηθέντων επισκέψεων της ομάδας μελέτης. Πέραν των ανωτέρω, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι, σύμφωνα με την τεχνική προσφορά της ένωσης οικονομικών φορέων «...» θα συνεργαστεί με εξωτερικό συνεργάτη, γεγονός το οποίο δεν έχει ληφθεί υπόψιν και δεν έχει προϋπολογιστεί για την εκπόνηση της προσφοράς της ένωσης. Επιπροσθέτως, στην ομάδα έργου του εν λόγω διαγωνιζόμενου συμμετέχουν μελετητές, το κόστος εργασίας των οποίων θα έπρεπε να αναλυθεί εφόσον είναι μισθωτοί, ενώ σε περίπτωση που είναι εξωτερικοί συνεργάτες, τότε είναι εσφαλμένη η δήλωση στο ΕΕΕΣ της εν λόγω ένωσης ότι δε θα χρησιμοποιηθούν υπεργολάβοι και είναι αποκλειστέα η προσφορά της. Τέλος, κατά τον προσφεύγοντα, στην αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς της προαναφερόμενης ένωσης οικονομικών φορέων αναφέρει τιμές ανά κατηγορία μελέτης, χωρίς να περιλαμβάνεται ανάλυση της κάθε τιμής.

11. Επειδή, όπως έχει ήδη εκτεθεί υπό σκέψη 4, από το περιεχόμενο της προσβαλλόμενης, στην οποία παρατίθεται το υπ' αριθμ. 4/8.09.2022 Πρακτικό, προκύπτει ότι η αναθέτουσα αρχή αποδέχτηκε τις παρασχεθείσες από την ένωση οικονομικών φορέων «...» εξηγήσεις, αναφέροντας γενικώς και αορίστως ότι δικαιολογούν με επαρκή και τεκμηριώμενο τρόπο την

προσφερόμενη τιμή, δίχως να παρατίθενται αναλυτικά στην προσβαλλόμενη ούτε τα στοιχεία εκείνα των εξηγήσεων που ελάβε υπόψιν η αναθέτουσα αρχή, για την εξαγωγή της ως άνω διαπίστωσης, ούτε τα συγκεκριμένα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε κατά την αξιολόγηση ενός εκάστου δεδομένου των εξηγήσεων, ενώ ουδεμία ειδική μνεία υφίσταται ως προς τη συμφωνία ή μη των στοιχείων των εξηγήσεων με την ειδικότερη φύση του έργου και τα απαιτούμενα κόστη ,για την έγκαιρη και ομαλή εκπλήρωση των απαιτήσεων του, ώστε να προκύπτει άνευ οιασδήποτε αμφιβολίας ότι ο εν λόγω συμμετέχων δύναται να εκτελέσει επιτυχώς την υπό ανάθεση σύμβαση. Περαιτέρω, η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της παραθέτει γενικά τα στοιχεία της τεχνικής προσφοράς της προαναφερόμενης ένωσης οικονομικών φορέων όπως η τεχνική έκθεση, η μεθοδολογία και το χρονοδιάγραμμα καθώς και τη βαθμολόγηση που ελάβαν, ωστόσο, η όποια αξιολόγηση τεχνικής προσφοράς δεν δύναται να επεξηγεί νομίμως την προσφερόμενη τιμή, παρά μόνον όταν συνοδεύεται από ειδική μνεία στα συγκεκριμένα στοιχεία της τεχνικής προσφοράς, τα οποία αναλυόμενα συνδυαστικώς με τις παρασχεθείσες εξηγήσεις δικαιολογούν την αποδοχή του μη ασυνήθιστα χαμηλού χαρακτήρα της οικονομικής προσφοράς, ανάλυση που, εν προκειμένω, ελλείπει. Εξάλλου, ουδεμία νόμιμη και επαρκή αιτιολογία συνιστά το γεγονός ότι η τεκμηρίωση της οικονομικής προσφοράς αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της τεχνικής προσφοράς, ως αναφέρει η αναθέτουσα αρχή. Η δε όποια δέσμευση της ένωσης οικονομικών φορέων «...» να τηρήσει τις τεχνικές προδιαγραφές της διακήρυξης, προδήλως δεν συνεχεται, πολλώ δε μάλλον συνεπάγεται και την οικονομική ορθότητα της προσφοράς της και άρα ο σχετικός ισχυρισμός της αναθέτουσας προβάλλεται αλυσιτελώς. Ομοίως για τον ίδιο λόγο αλυσιτελώς αναφέρει η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της ότι η οικονομική προσφορά της ένωσης οικονομικών φορέων «...» δεν θα αποβεί σε βάρος της ποιότητας της μελέτης. Ως προς δε τις επικαλούμενες από την αναθέτουσα αρχή εκπτώσεις στο έργο «Μελέτη», καταρχάς, επισημαίνεται ότι ο συνολικός προϋπολογισμός του εν λόγω έργου ανέρχεται σε 699.316,37€, ήτοι είναι πλέον δεκαπλάσιος του υπό ανάθεση έργου και άρα το επικαλούμενο έργο, ως προδήλως μη συναφές, δεν δύναται να

αποτελέσει νόμιμο κριτήριο για την αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών του υπό ανάθεση έργου. Σε κάθε δε περίπτωση, η μνεία στις απόψεις έτερου έργου και των αντίστοιχων εκπτώσεων, με την παραδοχή ότι εξ'αυτού προκύπτει ο ρεαλιστικός χαρακτήρας της προκείμενης έκπτωσης, δεν αιτιολογεί νομίμως την αποδοχή της οικονομικής προσφοράς της προαναφερόμενης ένωσης οικονομικών φορέων, διότι η προσφερόμενη τιμή πρέπει να εξηγείται σε σχέση με τις πραγματικές συνθήκες (τοπικές, χρονικές, τεχνικές, οικονομικές κ.λπ.) και τις ιδιαιτερότητες του συγκεκριμένου έργου, το οποίο αυτή αφορά, και επί τη βάσει επίκαιρων σχετικών στοιχείων, προκειμένου να είναι δυνατή η εκτίμηση της σοβαρότητας, της φερεγγυότητας και της δυνατότητας του οικονομικού φορέα να υλοποιήσει τη σύμβαση.

12. Επειδή, περαιτέρω, ως προκύπτει από το περιεχόμενο του από 22.07.2022 εγγράφου αιτιολόγησης οικονομικής προσφοράς, η ένωση οικονομικών φορέων «...» δεν επικαλέστηκε, ούτε προσκόμισε οποιοδήποτε στοιχείο αναφερόμενο στον συγκεκριμένο υπολογισμό επιμέρους κονδυλίων της υπό ανάθεση σύμβασης, πέραν των ήδη αναφερθέντων στην οικονομική της προσφορά τιμών μελετών, με αποτέλεσμα να μην παράσχει ουδεμία απολύτως εξήγηση σε σχέση με τη συνολική προσφερόμενη τιμή, ως βασίμως προβάλλει ο προσφεύγων. Αορίστως και αναποδείκτως αναφέρεται στο επίμαχο έγγραφο των εξηγήσεων ότι το κόστος μειώνεται λόγω της πολυετούς εμπειρίας και τεχνογνωσίας των μελετητών, επιπροσθέτως δε, ουδόλως εξειδικεύεται ο τρόπος που η δηλούμενη από την ένωση γνώση και ικανότητες αποτυπώνονται στις τιμές της μελέτης. Επίσης, ουδέν υποστηρικτικό-αποδεικτικό στοιχείο προσκομίζεται από την ένωση οικονομικών φορέων «...» αφενός μεν ως προς τον τεχνικό εξοπλισμό που απαιτείται για την εκτέλεση της σύμβασης και τον οποίο ισχυρίζεται ότι ήδη διαθέτει, αφετέρου ως προς την επικαλούμενη απόσβεση του κόστους των ιδιόκτητων εγκαταστάσεων γραφείων και, ως εκ τούτου, δεν αιτιολογείται ούτε το μηδενικό κόστος σχετικά με τον εξοπλισμό ούτε τα μειωμένα λειτουργικά έξοδα, επί την βάσει των οποίων διαμορφώθηκε η οικονομική της προσφορά. Εξάλλου, βασίμως ισχυρίζεται ο προσφεύγων ότι στην τεχνική προσφορά της ένωσης οικονομικών φορέων «...» δηλώνεται η συνεργασία με την εταιρεία

«....» ως τεχνικού συμβούλου, και άρα προδήλως εσφαλμένως αναφέρεται στις εξηγήσεις ότι δεν θα χρησιμοποιηθούν εξωτερικοί συνεργάτες ως υπεργολάβοι, σε κάθε περίπτωση το κόστος αμοιβής του εν λόγω τεχνικού συμβούλου θα έπρεπε να έχει ρητώς συμπεριληφθεί στην τεκμηρίωση της οικονομικής προσφοράς της ένωσης, εντούτοις όμως ελλείπει. Όσον αφορά δε το κόστος αμοιβής των συνεργατών της ομάδας έργου, ουδέν συγκεκριμένο οικονομικό στοιχείο παρέχεται στις εξηγήσεις, παρά μόνον η γενική δήλωση ότι η κοστολόγηση των εργασιών για την σύνταξη της μελέτης είναι υποκειμενική, καθώς οι αμοιβές μηχανικών είναι ελεύθερες στην αγορά εργασίας, με αποτέλεσμα την πλήρη αδυναμία της αναθέτουσας αρχής να ελέγξει τη συμμόρφωση της οικονομικής προσφοράς του διαγωνιζόμενου με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εργατική νομοθεσία κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 18, 88 παρ. 2 και 89 παρ. 2 του ν. 4412/2016. Συνεπώς, βάσει των ως άνω παρασχεθεισών εξηγήσεων της προαναφερόμενης ένωσης οικονομικών φορέων, μη νομίμως η αναθέτουσα αρχή έκρινε ότι η προσφορά της δεν είναι ασυνήθιστα χαμηλή και ο σχετικός λόγος της προσφυγής θα πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος.

13. Επειδή, κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή ως ουσία βάσιμη, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. 426/28.09.2022 απόφαση της αναθέτουσας αρχής, κατά το σκέλος που αφορά την αποδοχή των εξηγήσεων και την ανακήρυξη της ένωσης οικονομικών φορέων «...» ως προσωρινού αναδόχου και τέλος, να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε ο προσφεύγων, κατ' άρθρο 363 παρ. 5 εδ. α' του ν. 4412/2016.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προσφυγή

Ακυρώνει την υπ' αριθμ. 426/28.09.2022 απόφαση της αναθέτουσας αρχής κατά τα οριζόμενα στο σκεπτικό της παρούσας

Ορίζει την επιστροφή στον προσφεύγοντα του παραβόλου ποσού 600 ευρώ

Αριθμός απόφασης: 1718 /2022

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 25 Νοεμβρίου 2022 και εκδόθηκε στις 5 Δεκεμβρίου 2022 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΡΑΔΗΜΑ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗ**